

דברים פרשת שופטים פרק כ

- (א) כי מצא למלסמה על איבה וראית סוס נרכב עם רב ממה לא תירא מהם כי יקנוק אלהיה עמה המעלה מארץ מצרים:
- (ב) והיה בקרבכם אל המלסמה ונגש הפהו ודבר אל העם:
- (ג) ואמר אלהים שמע ישראל אל אלהים היום למלסמה על איביכם אל ירה לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל מערצו מפניהם:
- (ד) כי יקנוק אלהים החלה עמכם להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם:
- (ה) ודברו השטרים אל העם לאמר מי האיש אשר בנה בית סדש ולא סנכו ילה וישב לביתו פן ימות במלסמה ואיש אחר יחנקנו:
- (ו) ומי האיש אשר נטע פרים ולא חללו ילה וישב לביתו פן ימות במלסמה ואיש אחר יחנקנו:
- (ז) ומי האיש אשר ארש אשה ולא לקסה ילה וישב לביתו פן ימות במלסמה ואיש אחר יקסנה:
- (ח) ונספו השטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הברא ורה הלכב ילה וישב לביתו ולא ימס את לבב אסיו בלכבו:
- (ט) והיה בכלת השטרים לדבר אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם: ס
- (י) כי תקרב אל עיר להלחם עליה וקראת אליה לשלום:
- (יא) והיה אם שלום מענה ופתחה לה והיה כל העם הנמצא בה יהיו לה למס ועבדוה:
- (יב) ואם לא משלים עמה ועשתה עמה מלסמה וצרפת עליה:
- (יג) ונגמה יקנוק אלהיה בינה והפית את כל זכורה לפי סרב:
- (יד) רק הנשים והטף והבהמה וכל אשר יהיה בעיר כל שללה סבו לה ואכלת את שלל איבה אשר נמו יקנוק אלהיה לה:
- (טו) פן מעשה לכל הערים הרחלות ממה מאד אשר לא מערי הגוים האלה הנה:
- (טז) רק מערי העמים האלה אשר יקנוק אלהיה גמו לה נחלה לא תסנה כל נשמה:
- (יז) כי סחרם סחרים סחתי והאמרי סכנעני והפריי סחוי וסכיוסי כאשר צנה יקנוק אלהיה:
- (יח) למען אשר לא ילמדו אתכם לעשות בכל תועבתם אשר עשו לאלהיהם וססאתם ליקנוק אלהיהם: ס
- (יט) כי מצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה לא משחית את עצה לנדח עליו גרון כי ממנו תאכל ואתו לא תכרת פי האדם עץ השנה לבא מפניה במצור:
- (כ) רק עץ אשר סדע כי לא עץ מאכל הוא אתו משחית וכרת ובנית מצור על העיר אשר הוא עשה עמה מלסמה עד רדסה: פ

שאוּמר לשון הרע, ד"א אכּוּרו לנחש למה אתה נושך באבר אחד וארסך מהלך בכל האיברים אמר להן עד שאתם שואלין אותי למה אין אתם שואלין לבעלי הלשון שעומד ברומי והורג בסוריא עומד בסוריא והורג ברומי, ראה כמה קשה כחו של לשון הרע שנצטוו לבנות בהמ"ק = בית המקדש = ובשביל שהיה הדור בעלי לשון הרע לא נבנה בימיהם.

יא ד"א אשימה עלי מלך רבנן אמרי אמר הקב"ה בעוה"ז בקשתם מלכים ועמדו המלכים מישראל והפילו אתכם בחרב, שאול הפילם בהר הגלבוּע מנין (ש"א = שמואל א' = ד) נס ישראל מפני פלשתים וגו', דוד נתן מגפה שנא' (ש"ב = שמואל ב' = כד) ויתן ה' דבר בישראל, אחאב עצר עליהן את הגשמים שנא' (מלכים א' = יז) אם יהיה השנים האלה טל ומטר וגו', צדקיהו החריב את בהמ"ק כיון שראו ישראל מה הגיע מתחת ידי מלכיהם התחילו צווחין הכל אין אנו מבקשין מלך ישראל למלכנו הראשון אנו מבקשין (ישעיה לג) כי ה' שופטנו ה' מחוקקנו ה' מלכנו הוא יושיענו אמר להם הקב"ה חייכם כך אני עושה, מנין שנאמר (זכריה יד) והיה ה' למלך על כל הארץ וגו'.

יב [ג.] כי תקרב אל עיר, הלכה אלו הן דברים שאמרו מפני דרכי שלום כך שנו חכמים אלו דברים אמרו מפני דרכי שלום כהן קורא ראשון ואחריו לוי ואחריו ישראל ראה כמה הוא כחו של שלום א"ר יוחנן מימיה לא ראתה חמה פגמתה של לבנה למה כן מפני דרכי שלום שנא' (איוב כה) המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו א"ר לוי אין אחד מן המזלות הללו שהן מהלכין ברקיע רואה מה שלפניו אלא של אחריו כאדם היורד מעל הסולם ופניו לאחוריו כדי שיהא כל מזל ומזל אומר אני הוא הראשון הוי עושה שלום במרומיו, ד"א עושה שלום במרומיו אמר ר"ל מיכאל כולו שלג וגבריאל כולו אש ועומדין זה אצל זה ואינם מזיקים זא"ז = זה את זה, אמר בר קפרא ומה אם העליונים שאין בהם לא קנאה ולא שנאה ולא תחרות הן צריכין שלום התחתונים שכולן שנאה ותחרות וקנאה עאלו שהן צריכין שלום, רבנן אמרי תדע לך כמה גדול כחו של שלום אפי' המלחמה שאין אדם יורד לתוכה אלא בחרבות וברמחים אמר הקב"ה כשתהיו הולכים לעשות מלחמה לא תהיו פותחין תחלה אלא בשלום מנין ממה שקרינו בענין (זברים כ) כי תקרב אל עיר וגו'.

יג ד"א כי תקרב אל עיר זש"ה (איוב כב) ותגזר אומר ויקם לך וגו' רבנן אמרי המקרא הזה מדבר בשעה שכעס הקב"ה על ישראל בעגל אמר הקב"ה למשה אכנו בדבר ואוריחנו מהו אכנו בדבר ואוריחנו אמר לו הקב"ה מה הן סבורין שאני צריך חרבות ורמחים להרוג אותן בהן כשם שבראתי עולמי בדבר שנאמר (תהלים לג) בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם כך אני עושה להן מוציא אני דבר מפי והורגן הוי (במדבר יד) אכנו בדבר ואוריחנו, ד"א מהו ואוריחנו אמר לו אני מוריש אותן לך ומעמיד אחרים ממך מנין שנא' ואעשה אותך לגוי גדול כיון ששמע משה כך התחיל מבקש עליהן רחמים ומה אמר משה באותה שעה אשר עין בעין נראה אתה ה' מהו אשר עין בעין א"ר אחא בשם ר"ש בן לקיש אמר משה רבש"ע הרי מדת הדין בכף מאזנים מעויין אתה אומר אכנו בדבר ואני אומר סלח נא אמר לו הדבר מוכרע נראה מי נוצח אתה ה' או אני א"ר ברכיה א"ל הקב"ה חייך שלי בטלת ושלך קיימת מנין שנאמר (שם / במדבר י"ד) ויאמר ה' סלחתי כדברך הוי ותגזר אומר ויקם לך, ד"א ותגזר אומר א"ר יהושע דסיכנין בשם רבי לוי כל מה שגזר משה הסכים הקב"ה עמו כיצד לא א"ל הקב"ה לשבור את הלוחות הלך משה ושיברן מעצמו ומניין שהסכים הקב"ה עמו דכתיב (שמות לד) אשר שברת יישר כחך ששברת, הקב"ה א"ל שילחם עם סיחון שנא' (זברים ב) והתגר בו מלחמה והוא לא עשה כן אלא ואשלח מלאכים וגו' א"ל הקב"ה כך אמרתי לך להלחם עמו ואתה פתחת בשלום חייך שאני מקיים גזרתך כל מלחמה שיהו הולכים לא יהו פותחים אלא בשלום שנאמר כי תקרב אל עיר וגו'.

יד מי קיים הפרשה הזאת יהושע בן נון א"ר שמואל בר נחמן מה עשה יהושע היה פורש דאטגמא בכל מקום שהיה הולך לכבוש והיה כתוב בה מי שמבקש לילך ילך לו ומי שמבקש לעשות שלום יעשה ומי שיבקש לעשות מלחמה יעשה, מה עשה הגרגשי פנה והלך לו מלפניהן ונתן לו הקב"ה ארץ יפה כארצו זו אפריקי, הגבעונים שהשלימו עשה להם יהושע שלום אבל ל' ואחד מלכים שבאו להלחם עמו הפילם הקב"ה בידו מניין שנא' (זברים ג) ונכהו עד בלתי השאיר לו שריד.

טו ד"א [ג.] וקראת אליה לשלום, ראה כמה הוא כחו של שלום בוא וראה ב'ו = כשר ודם = אם יש לו שונא הוא מבקש ומחזר מה לעשות לו מהו עושה לו הולך ומכבד לאדם גדול ממנו שיעשה לאותו שונא רעה אבל הקב"ה אינו כן אלא כל עובדי כוכבים מכעיסין אותו והן ישנים וכל הנפשות עולות אצלו מנין שנאמר (איוב יב) אשר בידו נפש כל חי ובבקר הוא מחזיר לכל אחד ואחד גשמתו מנין שנאמר (ישעיה מב) נותן נשמה לעם עליה, ד"א ב'ו אם יעשה לחברו רעה אינה זזה מלבו לעולם אבל הקב"ה אינו כן אלא היו ישראל במצרים והיו המצרים משעבדין אותם בטיט ובלבנים לאחר כל הרעות שעשו לישראל חס הכתוב עליהן ואמר ± דברים כ"ג+ לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו אלא רדפו אחר השלום שנא' (תהלים לד) בקש שלום ורדפוהו, דבר אחר מהו בקש שלום ורדפוהו מעשה ברבי מאיר שהיה יושב ודורש וכו' הלכה אותה אשה לביתה שהיה ליל שבת ומצאה הנר שלה שכבה אמר לה בעלה היכן היית עד עכשיו אמרה לו שומעת הייתי לרבי מאיר דורש והיה אותו האיש ליצן אמר לה בכך וכך אין את נכנסת לביתי עד שתלכי ותרוקי בפניו של רבי מאיר, יצאה לה מביתו נגלה אליהו זכור לטוב על רבי מאיר אמר לו הרי בשבילך יצאה האשה מביתה, הודיעו אליהו זכור לטוב היאך היה המעשה מה עשה רבי מאיר הלך וישב לו בבהמ"ד = בבית המדרש = הגדול באתה אותה אשה להתפלל וראה אותה ועשה עצמו מתפסק, אמר מי יודע ללחוש לעין אמרה לו אותה אשה אני באתי ללחוש רקקה בפניו א"ל אמרי לבעליך הרי רקקתי בפניו של רבי מאיר א"ל לני התרצי לבעליך ראה כמה גדול הוא כחו של שלום, ד"א א"ר עקיבא תדע לך כמה גדול הוא כחו של שלום שאמר הקב"ה בשעה שאדם מקנא לאשתו השם הקדוש הנכתב בקדושה ימחה על המים כדי להטיל שלום בין סוטה לבעלה אמר ר"ל גדול הוא השלום שאמר הכתוב דברים של בדאי ליתן שלום בין יוסף לאחיו, בשעה שמת אביהן היו מתיראין שלא ינקום להן ומה אמרו לו (בראשית ג)

משנה מסכת אבות פרק ב

3

משנה א

[*] רבי אומר איזוהי דרך ישרה שיבר ר לו האדם כל שהיא תפארת לעושה ותפארת לו מן האדם והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות והוי מדושב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה והסתכל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עבירה דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבין:

משנה ב

[*] רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הבשיא אומר יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עון וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עון וכל העמלים עם הצבור יהיו עמלים עמהם לשם שמים שזכות אבותם מסייעתן וצדקתם עומדת לעד ואתם מעלה אני עליכם שכר הרבה כאילו עשיתם:

משנה ג

[*] הו זהירין ברשות שאין מקרבין לו לאדם אלא לצורך עצמן נראין כאוהבין בשעת הנאתן ואין עומדין לו לאדם בשעת דחקו:

משנה ד

[*] הוא היה אומר עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך. הלל אומר אל תפרוש מן הצבור ואל תאמן בעצמך עד יום מותך ואל תדין את חברך עד שתגיע למקומו ואל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע שסופו להשמע ואל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה:

משנה ה

[*] הוא היה אומר אין בור ירא חטא ולא עם הארץ חסיד ולא הביישן למד ולא הקפדן מלמד ולא כל המרבה בסחורה מחכים ובמקום שאין אנשים השתדל להיות איש:

משנה ו

[*] אף הוא ראה גולגלת אחת שצפה על פני המים אמר לה על דאטפת אטפוך וסוף מטיפיך יטופון:

משנה ז

[*] הוא היה אומר מרבה בשר מרבה רמה מרבה נכסים מרבה דאגה מרבה נשים מרבה כשפים מרבה שפחות מרבה זמה מרבה עבדים מרבה גזל מרבה תורה מרבה חיים מרבה ישיבה מרבה חכמה מרבה עצה מרבה תבונה מרבה צדקה מרבה שלום קנה שם טוב קנה לעצמו קנה לו דברי תורה קנה לו חיי העולם הבא:

משנה ח

רבן יוחנן בן זכאי קבל מהלל ומשמאי הוא היה אומר אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת חמשה תלמידים היו לרבן יוחנן בן זכאי ואלו הן רבי אליעזר בן הורקנוס ורבי יהושע בן חנניה ורבי יוסי הכהן ורבי שמעון בן נתנאל ורבי אלעזר בן ערך הוא היה מונה שבחן רבי אליעזר בן הורקנוס בור סיד שאינו מאבד טפה רבי יהושע אשרי יולדתו רבי יוסי חסיד רבי שמעון בן נתנאל ירא חטא ורבי אלעזר בן ערך מעין המתגבר [*] הוא היה אומר אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים ואליעזר בן הורקנוס בכף שניה מכריע את כולם אבא שאול אומר משמו אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים ורבי אליעזר בן הורקנוס אף עמהם ורבי אלעזר בכף שניה מכריע את כולם:

משנה ט

אמר להם צאו וראו איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם רבי אליעזר אומר עין טובה רבי יהושע אומר חבר טוב רבי יוסי אומר שכן טוב רבי שמעון אומר הרואה את הנולד רבי אלעזר אומר לב טוב אמר להם רואה אני את דברי אלעזר בן ערך שבכלל דבריו דבריכם אמר להם צאו וראו איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם רבי אליעזר אומר עין רעה רבי יהושע אומר חבר רע רבי יוסי אומר שכן רע רבי שמעון אומר הלוח ואינו משלם אחד הלוח מן האדם כלוח מן המקום ברוך הוא שנאמר (תהלים ל"ז) לוח רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן רבי אלעזר אומר לב רע אמר להם רואה אני את דברי אלעזר בן ערך שבכלל דבריו דבריכם:

משנה י

[*] הם אמרו שלשה שלשה דברים רבי אליעזר אומר יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך ואל תהי נוח לכעוס ושוב יום אחד לפני מיתתך והוי מתחמם כנגד אורן של חכמים והוי זהיר בגחלתן שלא תכוה שנשיכתן נשיכת שועל ועקיצתן עקיצת עקרב ולחישתן לחישת שרף וכל דבריהם כגחלי אש:

משנה יא

[*] רבי יהושע אומר עין הרע ויצר הרע ושנאת הבריות מוציאין את האדם מן העולם:

משנה יב

[*] רבי יוסי אומר יהי ממון חברך חביב עליך כשלך והתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך וכל מעשיך יהיו לשם שמים:

משנה יג

[*] רבי שמעון אומר הוי זהיר בקרית שמע ובתפלה וכשאתה מתפלל אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ברוך הוא

פסוק כ' ופסוק

דרך אכילת שעריך האמור במקום אחר:

ולא נתתי ממנו למת - לעשות לופ ארון ותכריכין:

שמעתי בקול ה' אלהי - הביאותיו לבית הבחירה:

עשיתי ככל אשר צויתני - שמחתי ושימחתי ב:

(טו) השקיפה ממעון קדשך - עשינו מה שגזרת עלינו, עשה אתה מה שעליך לעשות, שאמרת (ויקרא כו, ג) אם בחקוי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם:

אשר נתתה לנו כאשר נשבעת לאבותינו - לתת לנו וקיימת ארץ זבת חלב ודבש:

(טז) היום הזה ה' אלהיך מצוך - בכל יום יהיו בעיניך חדשים, כאלו בו ביום נצטוית עליהם:

ושמרת ועשית אותם - בת קול מברכתו הבאת בכורים היום, תשנה לשנה הבאה:

(יז) האמרת - והאמירך (פסוק יח) אין להם עד מוכיח במקרא ולי נראה שהוא לשון הפרשה והבדלה הבדלתי לך מאלהי הנכר להיות

לך לאלהים, והוא הפרישך אליהם מעמי הארץ להיות לו לעם סגולה ומצאתי להם עד והוא לשון תפארת כמו יתאמרו כל פועלי און

(תהלים צ"ד, ט):

(יח) כאשר דבר לך - והייתם לי סגולה (שמות יט, ה):

(יט) ולהיתך עם קדוש וגו' כאשר דבר - והייתם לי קדושים (ויקרא כ, ב):

5

ayer "Master of the world," and the congregation recites their respective prayers simultaneously with the chazzan's conclusion.

recite their concluding prayer עולם של עולם, and the congregation recites אדיר במרום. Many recite these prayers at this point but wait until the chazzan is about to conclude this blessing. Then conclude their respective prayers simultaneously with the chazzan's conclusion.

ave done what You do may You also do ok down from Your heavens, and bless the earth which You have sworn to our with milk and honey.

Mighty One on high, He dwells in power! You are Peace and Your Name is Peace. May it be acceptable that You grant us and all of Your people the house of Israel, life and blessing for a safeguard of peace.

Congregation:

אדיר במרום,
בגבורה,
שלום ושמחה שלום
רצון שתשים עלינו
כל עמך בית ישראל
וברכה למשמרת שלום

Kohanim:

רבונו של עולם, עשׂינו מה שגזרת עלינו, אף אתה עשה עמנו כמה שהבטחתנו: השקיפה ממעון קדשך, מן השמים, וברך את עמך את ישראל, ואת האדמה אשר נתת לנו — כאשר נשבעת לאבותינו — ארץ זבת חלב ודבש.

chazzan recites the following version of the Priestly Blessing. If Kohanim are present, the chazzan recites the following version of the Priestly Blessing. Chazzan faces to the right at ושמך; and to the left at פניו אליו.

If Kohanim are present, the chazzan recites the following version of the Priestly Blessing. Chazzan faces to the right at ושמך; and to the left at פניו אליו.

safeguard you. (Cong. — So may it be a countenance for you and be gracious to you. (Cong. — So may it be a countenance to you and establish peace for you. (Cong. — So may it be a countenance to you and establish peace for you. (Cong. — So may it be a countenance to you and establish peace for you.

אל הינו ואלהי אבותינו, ברכנו בברכה המשלשת בתורה, וישא על ידי משה עבדך, האמונה מפי אהרן ובניו, כהנים קדושים, כאמור: וברך יהוה, וישמך¹ ויאיר יהוה פניו אליה, ויחנה. וישא יהוה פניו אליה, וישם לה שלום.

Chazzan continues: goodness, blessing, graciousness, kindness upon us and upon all of Your people Israel, all of us as one, with the light of Your Torah, the light of Your countenance You gave us, the light of Your Torah of life and a love of kindness, compassion, life, and peace. And may You bless Your people Israel, in every season, and Your peace.

Chazzan continues:

Congregation, then chazzan: sing, and peace, and good livelihood, may be inscribed before You — we and Your family of Israel for a good life and for peace. Congregation, then chazzan:

שׁים שלום, טובה וברכה, חן וחסד ורחמים, עלינו כל ישראל עמך. ברכנו אבינו, כלנו כאחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו, יהוה אלהינו, תורת חיים ואת חסד, וצדקה, וברכה, ורחמים, וחסים, ושלום. וטוב בך לברך את עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלום.

rough me will your days be increased and added for you. May You inscribe us for a name in the book of life, as it is written: EM, your God — you are all alive today.

Congregation, then chazzan:

בספר חיים ברכה ושלום, ופרנסה טובה, נזכר ונכתב לפניך, אנחנו וכל עמך בית ישראל, לחיים טובים ולשלום.

THE ARK IS OPENED. The congregation responds "Amen" and recites the next phrase: Amen. Amen.

Congregation, then chazzan:

ונאמר: כי בי ירבו ימיה, ויוסיפו לה שנות חיים. לחיים טובים תכתבנו, אלהים חיים, כתבנו בספר החיים, ככתוב: ואתם הדבקים ביהוה אלהיכם, חיים כלכם היום.

word שבתורה, that is in the Torah, should be said here in the Torah (see Hanhagos HaRav § 52).

THE ARK IS OPENED.

the congregation should not answer Amen to the word when recited by the chazzan (ibid. §53).

Chazzan recites each phrase; the congregation responds Amen and recites the next phrase.

היום תאמנו.
היום תברכנו.

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כא עמוד א

מה משפט ביום - אף כאן ביום. ולעריפת העגלה, אמרי דבי רבי ינאי: כפרה כתיב בה כקדשים. ולטהרת מצורע, דכתיב - אזאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו. כל הלילה כשר לקצירת העומר וכו', דאמר רב: קצירה וספירה בלילה, והבאה ביום. ולהקטר חלבים ואברים - דכתיב בכל הלילה עד הבקר.

זה הכלל: דבר שמצותו ביום כשר כל היום, זה הכלל לאתווי מאי? - לאתווי סידור בזיכין וסלוק בזיכין, וכרבי יוסי. דתנאי, רבי יוסי. אומר: סילק את הישנה שחרית וסידר את החדשה ערבית - אין בכך כלום. ומה אני מקיים (לפני ה' תמיד) + מסורת הש"ס: [לפני תמיד (שמות כ"ה)]+ - שלא יהא שולחן בלא לחם. דבר שמצותו בלילה כשר כל הלילה, לאתווי מאי? - לאתווי אכילת פסחים, ודלא כרבי אלעזר בן עזריה. דתנאי, ואכלו את הבשר בלילה הזה, אמר רבי אלעזר בן עזריה: נאמר כאן בלילה הזה ונאמר להלן ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה מה להלן עד חצות - אף כאן עד חצות. הדרך עלך הקורא למפרע.

משנה, הקורא את המגילה עומד ויושב. קראה אחד, קראוה שנים - יצאו. מקום שנהגו לברך - יברך. ושלא לברך - לא יברך. בשני וחמישי, בשבת במנחה - קורין שלשה, אין פוחתין מהן ואין מוסיפין עליהן, ואין מפטירין בנביא. הפותח והחותם בתורה - מברך לפניו ולאחריו. בראשי חדשים ובחולו של מועד - קורין ארבעה, אין פוחתין מהן ואין מוסיפין עליהן, ואין מפטירין בנביא. הסתח והחותם בתורה - מברך לפניו ולאחריו. זה הכלל: כל שיש בו מוסף ואינו יום טוב - קורין ארבעה. ביום טוב חמשה. ביום הכפויים - ששה, בשבת - שבעה. אין פוחתין מהן, אבל מוסיפין עליהן, ומפטירין בנביא. הפותח והחותם בתורה - מברך לפניו ולאחריו.

גמרא. תנא: מה שאין כן בתורה. מנהגי מילי? אמר רבי אבהו: דאמר קרא האתה פה עמד עמדי, ואמר רבי אבהו: אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, כביכול אף הקדוש ברוך הוא בעמידה. ואמר רבי אבהו: מגן לרב שלא ישב על גבי מטה וישנה לתלמידו על גבי קרקע - שנאמר ואתה פה עמד עמדי. תנו רבנן: מימות משה ועד רבן גמליאל לא היו למדין תורה אלא מעומד, משמת רבן גמליאל ירד חולי לעולם והיו למדין תורה מיושב. והיינו דתנן: משמת רבן גמליאל בטל כבוד תורה. כתוב אחד אומר האשב בהר, וכתוב אחד אומר ואנכי עמדתי בהר! - אמר רב: עומד ולומד, יושב ושונה. רבי חנינא אמר: לא עומד ולא יושב אלא שוחה. רבי יוחנן אמר: אין ישיבה אלא לשון עכבה, שנאמר ותשבו בקדש ימים רבים. רבא אמר: רכות מעומד, וקשות מיושב. קראה אחד קראוה שנים יצאו וכו',

גמ'. מימות משה רבינו ועד ר"ג היו למדין תורה מעומד. איכא למידק דהא אמרי' במציעא בפ' השוכר את הפועלים (פ"ד ב') דר"ג ור' יהושע בן קרחה הוו יתבי' אספסלי ורבי ור' אלעזר בר' שמעון הוו יתבי' קמייהו אארעא, והלכך קשיא אשמעתין בתרתין, חדא דהא בימי ר"ג הוו יתבי, ואידך דאיבהו אספסלי ותלמידייהו אארעא, ואיכא למימר רכות מעומד קשות מיושב, וקשות נמי כיון דבעי הרב לעיוני בהו טובא אי יתיב אארעא כרתלמידים לא הוו נחתי בהו שפיר הלכך הוו יתבי אינהו אספסלי, והיינו נמי דאמרי' בפ"ק דסנהדרין (ל"ב) כיבנה היו ארבעה ושמעון התיבמני היה דן לפנייהם בקרקע. ואף בימי דוד אמרינן במועד קטן (ט"ז ב') עירא היאירי הוה מתני להו לרבנן על גבי כרים וכסתות ודוד לא קביל עליה אלא אארעא.

(מ"ז ט"ז כ"ג)

תגלל המטפחת ולא תגלל ס"ת. כשכורכין ס"ת ראוי להעמיד ס"ת קיים וכורכין המטפחות בהקף ולא שיעמידו המטפחת ויקיפו ס"ת לכרוך המטפחת:

מצוותן שיהו קורין כל אחד ואחד בזמנו. קרא יתירא דריש דהא כתיבי כולהו פרשיות ובתרייהו כתיב וידבר משה את מועדי ה' לומר שהיה דורש הלכותיהן בזמן.

סליקו להו בני העיר

הקורא את המגילה עומד ויושב יצא קראה אחד קראה שנים יצאו. יצא ויצאו לאו דוקא דיעבד אלא אפילו לכתחלה נמי דהא בכלהו קתני לישנא דיעבד ועוד ראיא דקתני בברייתא [דף כא ב] ובמגילה אפילו עשרה קורין ועשרה מתרגמין דמשמע לכתחלה:

לא יברך. אין צריך לברך:

בשני ובחמישי וכו'. עזרא תקן שיהיו קורין וכו' והכא אשמעינן דג' הן כהן לוי וישראל:

ואין מוסיפין עליהן. שלא יקשה לצבור מפני שהן ימי מלאכה ובשבת במנחה נמי סמוך לחשיכה הוא שהרי כל היום היו רגילין לדורש:

ואין מפטירין בנביא. מהאי טעמא גופא:

הפותח והחותם בתורה. בגמרא מפרש ליה וכו':

והקשה רבינו תם ז"ל היכי תנן ואין מפטירין בנביא והא אמרינן בפרק במה במה מדליקין (דף כד א) רב אחדבוי בר אמי אמר רב יום טוב שחל להיות בשבת המפטיר בנביא במנחה אינו מזכיר של יום טוב שאלמלא שבת אין נביא במנחה ביום טוב יש לומר דכי קתני אין מפטירין היינו לומר שאין תקנה קבועה להפטיר בנביא במנחה בשבת כשם שהיא תקנה קבועה להפטיר בו בבקר והתם מיירי במקומות שנהגו להפטיר בנביא במנחה בשבת והכי קאמר דאפילו במקום שנהגו להפטיר בשבת במנחה לא נהגו כן ביום טוב ולפיכך אינו צריך להזכיר של יום טוב וכן כתב רב האי גאון שמנהגות חלוקות הן ועדיין יש בפרס ומדי הפטרות ידועות לשבת במנחה לכל השנה כולה ויש ששכשו אותה גירסה שבפרק במה מדליקין מדוחק קושיא זו והגיהו יום הכפורים שחל להיות בשבת ואין צורך וכבר כתבתי זה שם בסייעתא דשמיא:

גמ' תנא מה שאין כן בתורה. שאינו רשאי לישב

מנין לרב שלא ישב ע"ג מטה וישנה לתלמידיו ע"ג קרקע שנאמר ואתה פה עמוד עמדי. משמע דתלמיד יהא שוה לרב בעוד שלומדין.

ומקשו הכא והא אמרינן בפרק השוכר את הפועלים [דף פד ב] דרבן גמליאל ורבי יהושע בן קרחה הוו יתבי אספסלי ורבי אלעזר ורבי שמעון הוו יתבי קמייהו וארעא ובפ"ק דסנהדרין (דף יז ב) נמי אמרינן ביבנה היו ד' ושמעון התימני היה דן לפנייהם בקרקע ואף בימי דוד אמרינן במ"ק (דף טז ב) עירא היאירי הוה מתני להו לישראל על גבי כרים

$\frac{1}{9} \sqrt{16}$ כ"א

תוספות הרא"ש מסכת מגילה דף כא עמוד א

9

הקורא שני

אין מפטירין בנביא. כדמפרש בגמרא בפרק במה מדליקין.

עומד ויושב. מה שאין כן בתורה. נראה דאף בסמיכה אסור לקרות בתורה, כדאמרינן בירושלמי ר' מני סמיך ביני ערדי בקריאת תורה, א"ל אסור לך מה נתינה באימה אף קריאה באימה.

וישנה לתלמידיו על גבי קרקע. והא דאמרינן בפרק קמא דסנהדרין (י"ז ב') שמעון התימני היה דן לפניהם בקרקע, וכן במציעא בפרק השוכר את הפועלים (פ"ד ב') דר' ור' אלעזר הווי יתבי אקרקע ור"ג ור' יהושע בן קרחה אספסלי אמרו מימיהם או שותים ועל גבי קרקע הם יושבים, אסקוה אספסלי, והכא קאמר דהרב והתלמידים (ואין) שיהיה הרב שוה לתלמידיו, וי"ל דכשהתלמידים לומדים בפני הרב לימוד שקורין פיריטא אז דין לרב להיות בשוה לתלמידיו, אבל בשעה שהתלמידים מחזירים בפני רבם תלמודם ושמועתם אז ישב הרב על גבי ספסל והתלמידים על גבי קרקע, ועירא היאירי נמי שהיה יושב על גבי כרים וכסתות (מ"ק ט"ז ב') היה בלימוד שקורין פיריטא, ויש מפרשים כשהיה הרב מגיד לתלמידים היו התלמידים עומדים וכשמחזירים ההלכה היו יושבים על גבי קרקע, וזהו בדורות הראשונים, ואפילו בזמן רבן גמליאל שהיו לומדים מעומד כשהיו לומדים רכות הרב והתלמידים מעומד, קשות הרב יושב והתלמידים עומדים, וכשמחזירים ההלכה היו יושבים על גבי קרקע, ור' יוחנן דהוה ליה שבע ביסתרקי בקמא בפרק הגוזל בתרא (ק"ז א') היינו משום שהיה זקן ולא היה יכול לסבול.

קראוה שנים. כדמפרש התם.

11/25/2018

מהרש"א חידושי אגדות מסכת מועד קטן דף טז עמוד ב

א"ל עי"א מי קורא לך בחוץ בר' פרש"י עי"א כר כינה שמו של רבי חייא לשון גנאי כו' עכ"ל ונראה דהיינו לשון גנאי לפי שרבי זי"א היה מגמגם בלשונו שיהיה אומר ד' במקום ח' כדאמרינן במגילה שא"ל רבי כשאתה מגיע אצל וחכתי לה' לא נמצא אתה מגדף וה"ב היה מגמגם בע' כדאמרינן שם שקורין לא' ע' לפי שאלו אותיות הם קרובים בלשון מאותיות אהח"ע ובדרך גלגול היה קורא אותו עי"א במקום חייא כפי גמגום בלשונו ואמר לו מי קורא לך בחוץ רמז לו שהיה לומד בחוץ כמ"ש חכמות בחוץ תרונה:

נהג נזיפותא בנפשיה תלתין יומין כו'. ומוקי לה בנזיפה דנשיא. ויש לדקדק דאכתי תקשי וכי נזיפותיה דנשיא הוה טפי מנזיפותיה דהקב"ה דכתיב הלא תכלם שבעת ימים כדמייתי מיניה לעיל דאין נזיפה פחות מז' ימים ומיניה נמי נילף דאין נזיפה יותר מז' ימים וי"ל דלכך קאמר נברייטא אע"פ שאין ראה לדבר זכר כו' דראה גמורה אינה דו' דהתם אינה אלא משום צרעת שהיה לה וה"ק קרא ואביה ירק גו' הלא תכלם שבעת ימים משום נזיפה ולא גרע צרעת דידה ועי"ל דהתם משום שלא יתעכבו ישראל עוד בשבילה דכתיב והעם לא נסע עד גו'.

א"ל זה ראיתי וזה לא ראיתי קרי עליה ברצות ה' דרכי גו'. ר"ל זה השליח שראה אותו הלך בדרכו ופגע בו וא"ל תא וזה שליח שני שלא ראה אותו לפי שלא הלך בדרכו ולא א"ל דלא ליתי: א"ל אם קרית לא שנית ואם שנית לא שלשת כו'. הני ג' לשונות כמשמעה מקרא משנה ותלמוד וכמאמר ישלש אדם שנותיו במקרא במשנה ובתלמוד ואמר אם שלשת לא פירשו לך היינו שלא שמשת ת"ח כל הצורך שיפרשו לך חכמות בחוץ גו' כדבא כו' שתורתו מכרזת עליו מבחוץ כו' וכן יתפרש כל הענין ברחובות תתן קולה גו' שמכרזת עליו ברחובות ובפתחי שערים גו' שיהיה שמו נודע בשערים כשם הגדולים:

והא כתיב לא מראש בסתר גו' ההיא ביומי דכלה כו'. וה"ה דהמ"ל דההוא בתחלת נתינת התורה בסיני איירי כדמוקמינן ליה בפ' ר' עקיבא ושם מפורש:

האי חמוקי ירכיך כו' מוקי לה בצדקה ובגמ"ח כו'. דכתיב ברישיה דקרא מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב דהיינו נודבי צדקה ועושים גמ"ח:

והווי חייקי ליה למר עוקבא בציפתא כו'. נראה דר"ל גם שבדינא היה שמואל יושב לפני מר עוקבא לפי שהיה הוא נשיא מ"מ נהג מר עוקבא ענוות בעצמו נגד שמואל והווי חייקי ליה מקום בנמוכות ע"ג ציפתא דהיינו מחצלת שכל זה דרך שפלות עשה לגבי שמואל:

וקא מניפה חושלאי כו'. דהיינו שעורים קלופים והיתה מניפה קליפתן מתוכן:

אלמלא אתה שאול והוא דוד כו' פרש"י אתה שאול שנולדת במזל שלו והוא דוד שנולד במזל שלך עכ"ל והוא דחוק לתלות מלכות בית דוד במזל ועוד דהא אמרינן בסוף פ"ב דמס' שבת אין מזל לישראל גם עי' על פי' הר"ן בזה בע"י שהוא דחוק ונראה לפרש ע"פ מ"ש ביומא כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמריה סייעיה שאול באחד ועלתה לו דוד בשתים ולא עלתה לו וכו' ושם פירשנו ע"ד הבא לטהר מסייעין אותו מן השמים היינו דדוד נתן לבו לשוב בתשובה וקבל עליו יסורין להודות על חטאיו ובקש סליחה ממנו ית' ב"ה כמפורש בספר תהלים וכדלקמן שהקים עולה של תשובה ומן השמים סייעוהו משא"כ שאול שלא מצינו בו שבקש סליחה ולא בקש לקבל יסורין על מעשה דאגג והשתא ה"ק הכא אלמלי אתה שאול שלא שב בכל לבו ולא סייעיה מריה והוא דוד שהיה מקבל עליו לשוב בתשובה וסייעיה מריה אבדתי כמה דוד מפניו שהוא צדיק ממך שהוא באחד ואתה בשתים וד"ק:

על דברי כוש בן ימיני וכי כוש שמו כו' משמע ליה בפשיטות דקאי אשאול דלא מצינו בכל עניני דוד שום מעשה שהיה לו עם כוש אבל מצינו רוב עניניו עם שאול שהיה בן ימיני. וקאמר מה כוש משונה בעורו אף שאול משונה במעשיו דכן מצינו מדמה המעשים לעורו של כושי כמ"ש היהפוך כושי עורו גו' גם אתם תוכלו להיטיב גו' ר"ל דשאר צבעים אפשר להשתנות משא"כ צבע השחור של עור הכושי שהוא בתולדתו כך ולא משתנה:

כיוצא בו על אודות האשה הכושית כו' והלא צפורה שמה כו'. הכי משמע ליה דלאו אשה אחרת היא מדכתיב האשה הכושית בה' הידיעה דמשמע האשה הנזכרת כבר והיא צפורה שנזכרת כבר שהיא אשתו של משה וכן גבי עבד מלך הכושי בה' הידיעה דקאי אמלך שנזכר לפניו שהוא צדיקו שהיה אז מלך ולא קאי אעבד הנזכר לפני פניו ובמדרש קאמר דקאי הכושי אעבד והוא ברוך בן נריה ולא יתיישב לפי זה ה"ה הידיעה דהכושי וקראה כושית גבי דבור מרים ואהרן כלומר שהיתה ככושית משונה במעשיה הטובים

שמואל ב פרק כב

11

- (א) וַיִּדְבֹר דָּוִד לִיקְנוֹת אֶת דְּבַרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת בַּיּוֹם הַהוּא יִקְנוֹת אֹתוֹ מִכֶּפֶר כָּל אֲיָבָיו וּמִכֶּפֶר שְׂאוֹל:
- (ב) וַיֹּאמֶר יִקְנוֹת סֹלֵעַ וּמִצְדָּתִי וּמִפְּלִטִי לִי:
- (ג) אֱלֹהֵי צוּרֵי אֶחָסֶה בּוֹ מִגִּבּוֹתֵי וְקָרוֹ יִשְׁעֵי מִשְׁגַּבֵי וּמְנוּסֵי מִשְׁעֵי מִחֻמָּס תִּשְׁעוּנִי:
- (ד) מִהַלֵּל אֶקְרָא יִקְנוֹת וּמֵאֲיָבָי אֲנִישֶׁע:
- (ה) כִּי אֶפְגֵּי מִשְׁבְּרֵי מוֹת בְּחַלֵי בַלְעֵל כִּבְעַתְנִי:
- (ו) חֲבָלֵי שְׂאוֹל סִבְּנֵי קִדְמָבִי מִקְשֵׁי מוֹת:
- (ז) בְּצַר לִי אֶקְרָא יִקְנוֹת וְצַל אֱלֹהֵי אֶקְרָא וַיִּשְׁמַע מִהֵיכְלוֹ קוֹלִי וְשׁוֹעַתִי בְּאֲזָנוֹתַי:
- (ח) וַתִּגַּעַשׁ וַיִּתְגַּעַשׁ וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ מוֹסְדוֹת הַשָּׁמַיִם יִרְגָזוּ וַיִּתְגַּעַשׁוּ כִּי טָרָה לֹא:
- (ט) עָלָה עָשָׁן בְּאֶפֶס וְאֵשׁ מִכַּפְּיוֹ תֹאכַל גִּבְעוֹתֵי לֵים בְּעָרוֹ מִקְּנֹה:
- (י) וַיִּט שָׁמַיִם וַיִּרַד וַעֲרָפֶל תַּחַת רַגְלָיו:
- (יא) וַיִּרְפַּב עַל כְּרוֹב וַיִּעַף וַיִּרְא עַל כַּנְּפֵי רוּחַ:
- (יב) וַיִּשֶׁת חֹשֶׁךְ סְבִיבֵמִיו סִכּוֹת חֲשֵׁרֶת מֵיָם עָבִי שְׁחָקִים:
- (יג) מִנְּגַה נִגְדוּ בְּעָרוֹ גְּחִלֵי אֵשׁ:
- (יד) יִרְעַם מִן שָׁמַיִם יִקְנוֹת וְעֲלִיוֹ יִתֵּן קוֹלֹ:
- (טו) וַיִּשְׁלַח חֲצִצִּים וַיִּפְיִצֵם בְּרֶקַע וַיִּהְיֶם בְּרָהֶם:
- (טז) וַיִּרְאוּ אֶפְקֵי יָם יִגְלוּ מִסְדּוֹת תֵּבֵל בְּגַעְרַת יִקְנוֹת מִנְּשַׁמַּת רוּחַ אֶפֶס:
- (יז) יִשְׁלַח מִמְרוֹם יִשְׁחַנֵּי בְּמִשְׁנֵי מַמִּים רַבִּים:
- (יח) יִצְיַלְנִי מֵאֲיָבָי עַז מִשִּׁבְּצָאֵי כִּי אֲמַצּוּ מִמֶּנִּי:
- (יט) יִקְדָּמְנִי בַּיּוֹם אֵינִי וַיְהִי יִקְנוֹת מִשְׁעַד לִי:
- (כ) וַיֵּצֵא לְמַרְחָב אֹתִי וַיִּסְלַצְנִי כִּי חִפְצֵי בָּי:
- (כא) יִגְמְלֵנִי יִקְנוֹת בְּצַדִּיקוֹתַי כִּבְרֵי דִי יִשִּׁיב לִי:
- (כב) כִּי שְׁמַרְתִּי דְרָכַי יִקְנוֹת וְלֹא רָשַׁעְתִּי מֵאֲלֹהֵי:
- (כג) כִּי כָל מִשְׁפָּטוֹ מִשְׁפָּטִיו לִגְדִי וְחִקָּתִיו לֹא אֶסוּר מִמֶּנֶּה:
- (כד) וְאֶהְיֶה תָמִים לֹא נֶאֱשַׁמְמָה מִעוֹנֵי:
- (כה) וַיֵּשֶׁב יִקְנוֹת לִי בְּצַדִּיקוֹתַי כִּבְרֵי לִגְדֵי עֵינָיו:
- (כו) עִם חֲסִיד תִּתְחַסֵּד עִם גִּבּוֹר תָּמִים תִּתְמַם:
- (כז) עִם נֶבֶר תִּתְבָּר וְעִם עֲקֹשׁ תִּתְפַּל:
- (כח) וְאֵת עִם עֲנִי תוֹשִׁיעַ וְעֵינָיֶה עַל רַכִּים תִּשְׁפִּיל:
- (כט) כִּי אֶתֶּה נִירִי יִקְנוֹת וַיִּקְנוֹת גִּיפֵה חֲשָׁבִי:
- (ל) כִּי בָּהֶ אֲרוּץ גְּדוּד בְּאֱלֹהֵי אֲדַלֵּג שׁוֹר:
- (לא) הֵאֵל תָּמִים דְּרָכּוֹ אֶמְרַת יִקְנוֹת צְרוּפָה מִגֵּן הוּא לְכָל הַחֲסִים בּוֹ:
- (לב) כִּי מִי אֵל מִבְּלַעֲדֵי יִקְנוֹת וּמִי צוּר מִבְּלַעֲדֵי אֱלֹהֵינוּ:
- (לג) הֵאֵל מְעוּזֵי חַיִל וַיִּתֵּר תָּמִים דְּרָכּוֹ דְרָכּוֹ:
- (לד) מִשׁוּנָה רַגְלָיו רַגְלֵי כְּאֵלּוֹת וְעַל כְּמוֹתַי יַעֲמִדְנִי:
- (לה) מִלִּמַּד נְדִי לְמַלְחָמָה וְנִסַּח קִשְׁתֵּי נְחוּשָׁה זְרַעְתִּי:
- (לו) וַתִּתֵּן לִי מִגֵּן יִשְׁעָה וַעֲנִתָּהּ תִּרְבִּנִי:
- (לז) תִּרְחִיב צַעֲדֵי תַחְתְּנִי וְלֹא מְעַדוּ קַרְסְלֵי:
- (לח) אֶרְדָּפָה אֲיָבִי וְאֲשַׁמִּידֵם וְלֹא אֲשׁוּב עַד כְּלוֹתֵם:
- (לט) וְאֶכְלֵם וְאֶמְחָצֵם וְלֹא יִקְוּמוּן וַיִּפְּלוּ תַחַת רַגְלֵי:
- (מ) וַתִּזְרַנֵּי חֵיל לְמַלְחָמָה תִּכְרִיעַ קָמִי תַחְתְּנִי:
- (מא) וְאֲיָבִי תַתֶּה לִי עֲרָף מִשְׁנָאֵי וְאֶצְמִיתֵם:
- (מב) יִשְׁעוּ וְאִין מִשִּׁיעַ אֵל יִקְנוֹת וְלֹא עָנָם:
- (מג) וְאֶשְׁחָקֵם כְּעַפְרֵ אֶרֶץ בְּטִיט חוּצוֹת אֲדַקֵּם אֶרְקַעֵם:
- (מד) וַתִּפְּלִטְנִי מִרִּבֵּי עַמִּי תִשְׁמְרֵנִי לְרֹאשׁ גּוֹיִם עִם לֹא יִדְעוּתִי יַעֲבִדְנִי:
- (מה) בְּנֵי נֶבֶר יִתְפַּחְשׁוּ לִי לְשִׁמוּעַ אֲנִי יִשְׁמְעוּ לִי:
- (מו) בְּנֵי נֶבֶר יִפְּלוּ וַיִּחָּגְרוּ מִמִּסְגְּרוֹתֵם:

תהלים פרק יח

17

- (א) למנצחם לעבד יקנוק לנדד אשר דבר ליקנוק את דברי השיירה הזאת ביום הצייל יקנוק אותו מפף כל איביו ומנד שאול:
- (ב) ויאמר ארקהמ יקנוק תצוק:
- (ג) יקנוק סלעי ומצודתי ומפלטי אלי צורי אקסה בו מגני וקרן ישעי משגבי:
- (ד) מהלל אקרא יקנוק ומד איבי אנשע:
- (ה) אקפוני חבלי מות ונקלי בליעל יבעתוני:
- (ו) חבלי שאול סביוני קד מוני מוקשי מות:
- (ז) בצר לי אקרא יקנוק ואל אליה אשוע ישמע מהיכלו קולי ושוועתי לקניו תבוא באזוני:
- (ח) ותגעש ותרעש הארץ ומוסדי הרים ירגזו ויתגעשו פי סרה לו:
- (ט) עלה עשן באפו ואש כפיו תאכל גחלים בערו ממנו:
- (י) ונט שמים ונרד וערקל תסת רגליו:
- (יא) ונרפב על כרוב ויעף וינדא על כנפי רות:
- (יב) ישת חשה סתרו סביבותיו סכתו חשכת מים עבי שחקים:
- (יג) מגנה נגדו עביו עברו ברד וגחלי אש:
- (יד) ותרעם בשמים יקנוק וצליון יפן קלו ברד וגחלי אש:
- (טו) וישלח חציו ויפיצם וברקים רב ונהמם:
- (טז) ונראו אפיקי מים ויגלו מוסדות תבל מגערתה יקנוק ממשמת רוח אפה:
- (יז) ישלח ממרום יקנוקי כמשני ממים רבים:
- (יח) יצילני מאיבי עז ומשנאאי כי אמצו ממני:
- (יט) יקדמוני ביום אידי ויהי יקנוק למשען לי:
- (כ) ויוציאני למרחב יחלצני כי חפץ בי:
- (כא) יגמלני יקנוק בצדקי כבר נדי ישיב לי:
- (כב) כי שמרתי דרכי יקנוק ולא רשעתי מאלקה:
- (כג) כי כל משפטיו לנגדי וחקתיו לא אסיר מני:
- (כד) ואהי תמים עמו ואישתמר מעוני:
- (כה) וישב יקנוק לי בצדקי כבר נדי לנגד עיניו:
- (כו) עם חסיד תתחסד עם גבר תמים תתמם:
- (כז) עם נבר תתברר ועם עקש תתפתל:
- (כח) כי אתה עם עני תושיע ועינים רמות תשפיל:
- (כט) כי אתה תאיר גרי יקנוק אליה יגיה חשכי:
- (ל) כי בד ארץ גדוד ובאלהי אדלג שור:
- (לא) האל תמים דרכו אמרת יקנוק צרופה מגן הוא לכל החסים בו:
- (לב) כי מי אלוה מבלעדי יקנוק ומי צור זולתי אליהנו:
- (לג) האל המאזרני חיל וימן תמים דרכי:
- (לד) משנה רגלי כאילות ועל במתי יעמידני:
- (לה) מלמד נדי למלחמה ונתמה קשת נחושה נרועתי:
- (לו) ותמן לי מגן ישעה וימיהה תסעדני וענתהה תרבני:
- (לז) מרחיב צעדי תחמי ולא מעדו קרסלי:
- (לח) ארדוף איבי ואשיגם ולא אשוב עד פלותם:
- (לט) אקחצם ולא יכלו קום יפלו תחת רגלי:
- (מ) ותאזרני חיל למלחמה תכריע קמי תחמי:
- (מא) ואיבי נמתה לי ערף ומשנאי אצמיתם:
- (מב) ישועו ואין מושיע על יקנוק ולא ענם:
- (מג) ואשחקם בעפר על פני רוח כטיט חוצות אריקם:
- (מד) תפלטני מריבי עם תשימני לראש גוים עם לא נדעתי יעבדוני:
- (מה) לשמע און ישמעו לי בגי נבר יכחשו לי:
- (מו) בגי נבר יבלו ויחרגו ממקורותיהם: